

Χρηματοδότηση Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών και το Πρόγραμμα LIFE της ΕΕ

Ερωτήσεις και απαντήσεις

Τι είναι το πρόγραμμα LIFE και πόσα χρήματα λαμβάνουν οι Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών από αυτό;	1
Χρηματοδοτούνται οι περιβαλλοντικές οργανώσεις από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να ασκούν πιέσεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για λογαριασμό της;	3
Γιατί οι περιβαλλοντικές οργανώσεις λαμβάνουν χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή;	4
Είναι όλα αυτά κρυφά;	5
Γιατί ορισμένοι ευρωβουλευτές στοχοποιούν τις περιβαλλοντικές οργανώσεις και το πρόγραμμα LIFE;	6
Χρηματοδοτεί η Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων (DG ENVI) περιβαλλοντικές οργανώσεις για να ασκήσουν πιέσεις κατά της εμπορικής συμφωνίας ΕΕ-Mercosur.....	6

Τι είναι το πρόγραμμα LIFE και πόσα χρήματα λαμβάνουν οι Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών από αυτό;

Το **Πρόγραμμα LIFE** είναι το εμβληματικό χρηματοδοτικό μέσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περιβαλλοντική και κλιματική δράση. Για τη χρηματοδοτική περίοδο 2021-2027, το πρόγραμμα θα παράσχει 5,4 δισ. ευρώ (περίπου 771 εκατ. ευρώ ετησίως) για τη στήριξη έργων που προστατεύουν το περιβάλλον και καταπολεμούν την κλιματική αλλαγή. Το ποσό αυτό αντιστοιχεί μόλις στο **0,3% του συνολικού προϋπολογισμού της ΕΕ** για την περίοδο αυτή.

- **Κύρια εστίαση του προϋπολογισμού:** Το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδότησης του προγράμματος LIFE στηρίζει πρωτοβουλίες και δράσεις, κυρίως για τη διατήρηση της φύσης και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Αυτό περιλαμβάνει σημαντική υποστήριξη στο δίκτυο **Natura 2000**, το δίκτυο των προστατευόμενων περιοχών της ΕΕ.
- **Περιβαλλοντικές Οργανώσεις και Κοινωνία των Πολιτών:** Μόνο ένα μικρό μέρος της χρηματοδότησης -15,6 εκατομμύρια ευρώ ετησίως- διατίθεται σε **επιχορηγήσεις λειτουργίας** για περιβαλλοντικές οργανώσεις και Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών. Αυτό το ποσό αντιπροσωπεύει μόνο το **0,006% του συνολικού ετήσιου προϋπολογισμού της ΕΕ**.

Για να το θέσουμε στη σωστή προοπτική:

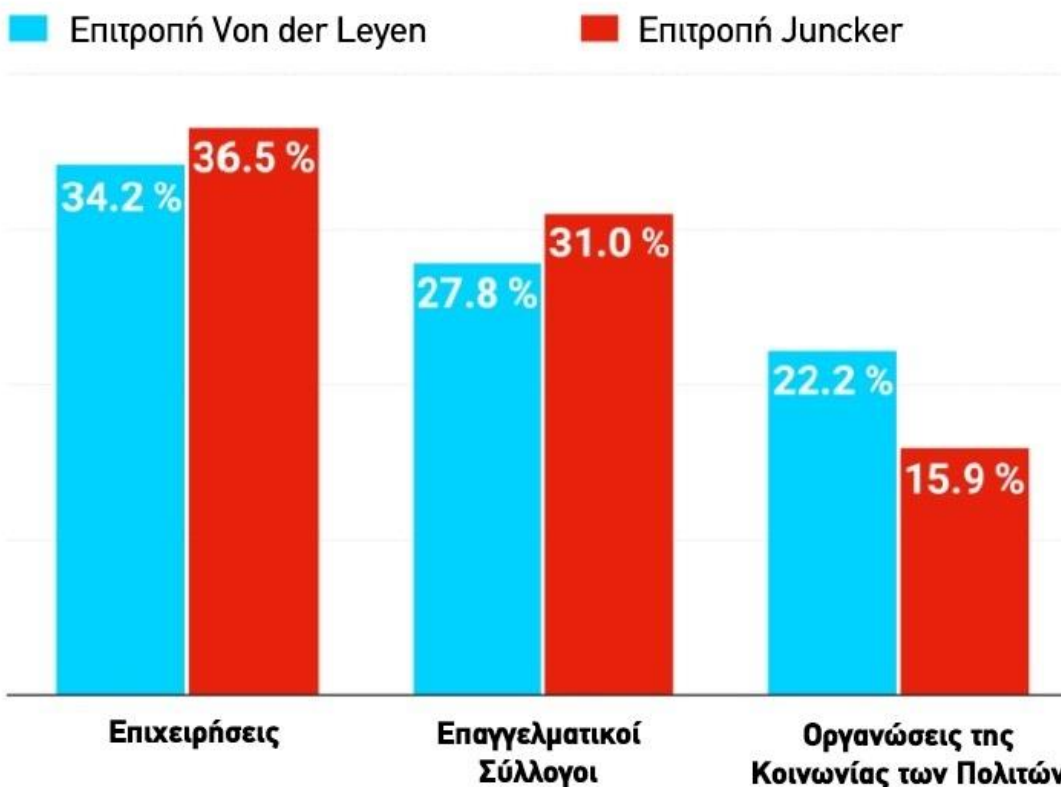
Οι χρηματοδοτικοί πόροι που διατίθενται στις Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών μέσω του προγράμματος LIFE είναι ελάχιστοι σε σύγκριση με εκείνους που λαμβάνουν οι

ομάδες πίεσης (lobby) στον τομέα της βιομηχανίας. Η άσκηση επιρροής στα θεσμικά όργανα της ΕΕ είναι πλέον πιο εξελιγμένη και καλύτερα χρηματοδοτημένη από ποτέ.

- Το 2024, οι 50 επιχειρήσεις με τους μεγαλύτερους προϋπολογισμούς για lobbying δαπάνησαν συλλογικά σχεδόν 200 εκατομμύρια ευρώ για άσκηση πίεσης στην ΕΕ – κατά δύο τρίτα περισσότερα σε σχέση με το 2015.
- Πάνω από τα δύο τρίτα των εγγραφών στο Μητρώο Διαφάνειας της ΕΕ αντιπροσωπεύουν εμπορικά συμφέροντα, τα οποία ξεπερνούν κατά πολύ αριθμητικά και οικονομικά άλλους τομείς της κοινωνίας.

Για παράδειγμα, η Ένωση Χημικής Βιομηχανίας CEFIC λειτουργεί με ετήσιο προϋπολογισμό 44 εκατομμύρια ευρώ και απασχολεί 160 υπαλλήλους. Τέτοιοι τεράστιοι πόροι δίνουν στις ομάδες πίεσης(lobby) της επιχειρηματικής κοινότητας ένα σημαντικό πλεονέκτημα στη διαμόρφωση των πολιτικών συζητήσεων και επιρροή στις αποφάσεις της ΕΕ. Αυτή η ανισορροπία συχνά λειτουργεί εις βάρος των ευρύτερων κοινωνικών προτεραιοτήτων, όπως η κοινωνική δικαιοσύνη, η προστασία του περιβάλλοντος και το δημόσιο συμφέρον. Δείτε την έκθεση για το Lobbying στην ΕΕ (EU Lobby Report) [εδώ](#).

Η κατανομή των συναντήσεων μεταξύ διαφόρων ενδιαφερομένων και εκπροσώπων της Επιτροπής ανά κατηγορία



Χρηματοδοτούνται οι περιβαλλοντικές οργανώσεις από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να ασκούν πιέσεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για λογαριασμό της;

Όχι.

Οι περιβαλλοντικές οργανώσεις είναι εντελώς ανεξάρτητες από τις προτεραιότητες ή τα συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι οργανώσεις μας λειτουργούν βάσει ετήσιων προγραμμάτων εργασίας που εγκρίνονται από τα μέλη μας, τα διοικητικά συμβούλια, τις εκτελεστικές επιτροπές ή/και τα εθνικά γραφεία. Αυτό διασφαλίζει ότι **οι δραστηριότητές μας αντικατοπτρίζουν τις προτεραιότητες των κοινοτήτων μας και όχι εκείνες του οποιουδήποτε εξωτερικού οργάνου.**

Η χρηματοδότηση που λαμβάνεται, συμπεριλαμβανομένης αυτής από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (συγχρηματοδοτούμενη με άλλες πηγές- που είναι υποχρεωτική απαίτηση), υποστηρίζει τον κρίσιμο ρόλο της Κοινωνίας των Πολιτών στα ακόλουθα:

- **Πρώθηση της δημοκρατικής συμμετοχής στην ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικών της ΕΕ** ενισχύοντας τις φωνές των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των ερευνητών, των ακαδημαϊκών, των μικρών επιχειρήσεων, των αγροτών και των τοπικών κοινοτήτων.
- **Να λειτουργεί ως «φύλακας» για την εφαρμογή των νόμων της ΕΕ** και την αντιμετώπιση των νομοθετικών κενών αξιοποιώντας την εμπειρογνωμοσύνη των μελών μας από το πεδίο.
- Να παρέχει **λύσεις βασισμένες στην επιστήμη** και να ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών από όλη την ΕΕ.
- **Να αντισταθμίζει την καλά χρηματοδοτούμενη επιρροή** από εταιρικά και κυβερνητικά «lobbying» ξένων κρατών που υπερασπίζονται ιδιωτικά συμφέροντα.

Η Επιτροπή ούτε καθορίζει τις πολιτικές προτεραιότητες των δικαιούχων, ούτε υπαγορεύει τις δραστηριότητες τους ή τις θέσεις τους αναφορικά με συγκεκριμένα ζητήματα πολιτικής. Αυτή η ανεξαρτησία κατοχυρώνεται στο δίκαιο της ΕΕ:

- Οι **Συνθήκες της ΕΕ** επιβάλλουν τη στήριξη της Κοινωνίας των Πολιτών με σκοπό την ενίσχυση της δημοκρατικής διακυβέρνησης (π.χ. η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και η Σύμβαση του Aarhus).
- Ο **κανονισμός LIFE**, που εγκρίθηκε από τους συννομοθέτες της ΕΕ, κατοχυρώνει τις επιχορηγήσεις λειτουργίας ως αναγκαίες για τη διασφάλιση της δημοκρατικής νομιμότητας.

Οι δικαιούχοι αυτών των επιχορηγήσεων τηρούν αυστηρά **πρότυπα λογοδοσίας και διαφάνειας**, διασφαλίζοντας την πλήρη συμμόρφωση με τους κανονισμούς της ΕΕ. Η χρηματοδότηση της κοινωνίας των πολιτών είναι και ήταν πάντα, νόμιμη και απαραίτητη για τη δημοκρατική διαδικασία.

Γιατί οι περιβαλλοντικές οργανώσεις λαμβάνουν χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή;

Η συμμετοχή της κοινωνίας των πολιτών αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της συμμετοχικής δημοκρατίας, που κατοχυρώνεται στη **Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση** (ΣΕΕ) και στη **Σύμβαση του Aarhus**.

Οι Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της ευρωπαϊκής δημοκρατίας, απαραίτητες για τη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ των φορέων χάραξης πολιτικής της ΕΕ και των πολιτών, διασφαλίζοντας τη διαφάνεια, καλλιεργώντας την εμπιστοσύνη και την προώθηση λύσεων για επείγουσες προκλήσεις όπως η τριπλή κρίση του κλίματος, της βιοποικιλότητας και της ρύπανσης. Η ενεργός συμμετοχή τους είναι κρίσιμη για τη διατήρηση της δημοκρατικής νομιμότητας της ΕΕ και της σύνδεσής της με τους ίδιους τους πολίτες που υπηρετεί η ΕΕ.

Σε αντίθεση με φορείς που διαθέτουν σημαντικούς πόρους, όπως ξένες κυβερνήσεις, πολυεθνικές εταιρείες και επιχειρηματικές ενώσεις, οι Ευρωπαίοι πολίτες και οι Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών συχνά δεν διαθέτουν τα μέσα για να συμμετέχουν συστηματικά στο δημόσιο διάλογο σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Για να αντιμετωπιστεί αυτή η ανισορροπία, η ΕΕ παρέχει στήριξη στις Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών μέσω επιχορηγήσεων λειτουργίας και πρόσβασης σε έργα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ. Αυτό συμβάλλει στη δημιουργία ίσων όρων ανταγωνισμού και διασφαλίζει τη συμβολή διαφορετικών φωνών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Ένας τέτοιος μηχανισμός είναι η **επιχορήγηση λειτουργίας LIFE**, η οποία επιτρέπει στις περιβαλλοντικές οργανώσεις να λειτουργούν αποτελεσματικά σε επίπεδο ΕΕ. Η επιχορήγηση αυτή, που θεσπίστηκε βάσει του «**κανονισμού LIFE**», εγκρίθηκε με ευρεία πολιτική υποστήριξη τόσο από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όσο και από το Συμβούλιο της Υπουργών.

Βασικά σημεία:

- Διαφάνεια και λογοδοσία: Όλες οι χρηματοδοτήσεις είναι πλήρως διαφανείς, με τους δικαιούχους να δημοσιοποιούνται και να λογοδοτούν για τις δραστηριότητές τους.
- Δημοκρατικές αξίες: Η στήριξη της Κοινωνίας των Πολιτών είναι βαθιά δημοκρατική. Χωρίς αυτή την χρηματοδότηση, μόνο τα ισχυρά εταιρικά συμφέροντα θα κυριαρχούσαν στο χώρο χάραξης πολιτικής της ΕΕ, αφήνοντας κρίσιμα κοινωνικά ζητήματα -όπως η περιβαλλοντική υποβάθμιση, η ρύπανση και η κλιματική αλλαγή- με ανεπαρκή εκπροσώπηση.

Ακόμη και με αυτή τη στήριξη, οι Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών δεν μπορούν να ανταγωνιστούν τους οικονομικούς πόρους και τους πόρους άσκησης πίεσης των εταιρικών φορέων. Πρόσφατη έρευνα της **Transparency International** αναδεικνύει αυτή την ανισότητα: οι εταιρικές ομάδες πίεσης (lobby) αντιπροσωπεύουν το **65% όλων των συναντήσεων με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, γεγονός που καταδεικνύει την σημαντική ανισορροπία στην πρόσβαση και την επιρροή.

Η επένδυση σε λειτουργικές επιχορηγήσεις για την Κοινωνία των Πολιτών διασφαλίζει ότι οι φωνές αυτών και των λοιπών ενδιαφερομένων θα ακουστούν, διασφαλίζοντας έτσι τη δημοκρατική συμμετοχή και προωθώντας μια πιο ισορροπημένη διαδικασία λήψης αποφάσεων σε επίπεδο ΕΕ.

Είναι όλα αυτά κρυφά;

Όχι.

Οι πληροφορίες σχετικά με τη χρηματοδότηση περιβαλλοντικών οργανώσεων από το πρόγραμμα LIFE είναι δημόσια προσβάσιμες μέσω του **Μητρώου Διαφάνειας**.

Βασικά σημεία:

- **Αυστηρή αξιολόγηση:** Οι επιχορηγήσεις λειτουργίας απονέμονται μέσω μιας ανταγωνιστικής, ενδεδειγμένης, και ανεξάρτητης διαδικασίας αξιολόγησης, με βάση τους στόχους και τα κριτήρια που ορίζονται στον **κανονισμό LIFE**, τον **δημοσιονομικό κανονισμό** και τις ειδικές προσκλήσεις υποβολής προτάσεων.
- **Αποδοτικότητα:** Οι δικαιούχοι επιδιώκουν τη βέλτιστη αξιοποίηση των δημόσιων κονδυλίων, προσελκύοντας συχνά πρόσθετη συγχρηματοδότηση για τη μεγιστοποίηση της προστιθέμενης αξίας χρηματοδότησης της ΕΕ.

Λογοδοσία και διαφάνεια:

- **Αυστηρή εποπτεία:** Οι Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών που λαμβάνουν χρηματοδότηση από την ΕΕ δεσμεύονται από αυστηρές αρχές λογοδοσίας. Υποβάλλονται σε τακτική αξιολόγηση, υποβολή εκθέσεων και έλεγχο για να αποδείξουν τη διαφανή και υπεύθυνη χρήση των δημόσιων πόρων.
- **Έλεγχοι και συμμόρφωση:** Οι Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών υποβάλλονται σε ετήσιους εξωτερικούς ελέγχους, τακτική παρακολούθηση και επισκέψεις, καθώς και επιπρόσθετους εξωτερικούς ελέγχους για να διασφαλιστεί η πλήρης συμμόρφωση με τους κανονισμούς της ΕΕ.

Δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες:

Όλοι οι δικαιούχοι περιλαμβάνονται στο [Μητρώο Διαφάνειας](#), ενώ οι δράσεις τους, οι πηγές χρηματοδότησης και οι συναφείς δραστηριότητές τους δημοσιοποιούνται στις ιστοσελίδες τους. Αυτό εξασφαλίζει την πλήρη δημόσια προβολή των λειτουργιών και των στόχων τους.

Εν ολίγοις, η διαδικασία είναι πλήρως διαφανής, με πολλαπλά επίπεδα εποπτείας που διασφαλίζουν την υπεύθυνη διαχείριση της χρηματοδότησης της ΕΕ.

Ο κατάλογος όλων των οργανώσεων που λαμβάνουν λειτουργική επιχορήγηση LIFE είναι [διαθέσιμος εδώ](#).

Γιατί ορισμένοι ευρωβουλευτές στοχοποιούν τις περιβαλλοντικές οργανώσεις και το πρόγραμμα LIFE;

Η Κοινωνία των Πολιτών αντιμετωπίζει πρωτοφανείς επιθέσεις κατά του ρόλου και της παρουσίας της εντός του ευρωπαϊκού εγχειρήματος — παρά το γεγονός ότι οι **Πολιτικές Κατευθυντήριες Γραμμές** της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τονίζουν την ανάγκη «να ενισχυθεί η εμπλοκή [της Ευρωπαϊκής Ένωσης] με τις Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών [και να] διασφαλιστεί η καλύτερη προστασία της κοινωνίας των πολιτών στο έργο της». Επιπλέον, στην **Επιστολή Εντολής** (Mission Letter) του Επιτρόπου McGrath (για τη δημοκρατία, τη δικαιοσύνη, το κράτος δικαίου και την προστασία των καταναλωτών), αναφέρεται ρητά ότι «πρέπει να ενισχυθεί η συνεργασία με την Κοινωνία των Πολιτών σε θέματα δημοκρατίας, κράτους δικαίου και συναφή ζητήματα» καθώς και να δημιουργηθεί μια **Πλατφόρμα Κοινωνίας των Πολιτών** «για να υποστηριχθεί ένας πιο συστηματικός διάλογος με την Κοινωνία των Πολιτών και να ενισχυθεί η προστασία της Κοινωνίας των Πολιτών, των ακτιβιστών και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθώς και το έργο τους.»

Η στόχευση αυτή συμπίπτει με κύματα παραπληροφόρησης και αυξανόμενης αντίστασης στην **Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία** από ισχυρά ιδιωτικά συμφέροντα. Ορισμένοι νομοθέτες της ΕΕ, παρακινούμενοι από εταιρικά συμφέροντα ή κοντόφθαλμα πολιτικά οφέλη, επιδιώκουν ενεργά να διαλύσουν ή να αναθεωρήσουν τις πολιτικές της Πράσινης Συμφωνίας, τις οποίες οι περιβαλλοντικές οργανώσεις έχουν υποστηρίξει και υπερασπιστεί σθεναρά (για παράδειγμα η διαρροή του σχεδίου εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής από το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα - ΕΛΚ).

Πρόσφατη ανάλυση της Transparency International αποκάλυψε ότι η **ευρωβουλευτής Monika Hohlmeier** του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος (ΕΛΚ/ΕΡΡ), η οποία έθεσε το ζήτημα της χρηματοδότησης των Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών στην ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, **λαμβάνει αμοιβή από έναν μεγάλο εταιρικό όμιλο**. Η ευρωβουλευτής του ΕΛΚ εισπράττει **75.000 ευρώ ετησίως**, πέραν του μισθού της ως ευρωβουλευτή, επειδή είναι μέλος του εποπτικού συμβουλίου της BayWa, μιας διεθνούς εταιρείας που δραστηριοποιείται σε τομείς όπως η γεωργία, οι κατασκευές και η ενέργεια.

Χρηματοδοτεί η Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων (DG ENVI) περιβαλλοντικές οργανώσεις για να ασκήσουν πιέσεις κατά της εμπορικής συμφωνίας ΕΕ-Mercosur;

Όχι.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή λειτουργεί έχοντας μια ενιαία και συνεκτική θέση. Οι διάφορες **Γενικές Διευθύνσεις (DGs)** είναι υπεύθυνες για την ανάπτυξη, την εφαρμογή και τη διαχείριση των πολιτικών, των νόμων και των προγραμμάτων χρηματοδότησης της ΕΕ. Οι δραστηριότητες αυτές διεξάγονται στο πλαίσιο της στρατηγικής διεύθυνσης του **Κολεγίου των Επιτρόπων**, με επικεφαλής τον Πρόεδρο. Σημαντικό είναι το γεγονός ότι **οι υπηρεσίες δεν μπορούν να ασκούν πίεση η μία στην άλλη**.

Όσον αφορά την **εμπορική συμφωνία ΕΕ-Mercosur**, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει λάβει επίσημη θέση κατά της επικύρωσής της. Στο ψήφισμά της **7ης Οκτωβρίου 2020**, το Κοινοβούλιο δήλωσε ότι «η συμφωνία ΕΕ-Mercosur δεν μπορεί να επικυρωθεί ως έχει». Η θέση αυτή έχει επίσης βρει απήχηση σε αρκετά εθνικά κοινοβούλια, αντικατοπτρίζοντας την ευρεία αντίθεση από μια ευρεία συμμαχία που περιλαμβάνει **Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών, ενώσεις αγροτών και κοινωνικά κινήματα** σε όλη την Ευρώπη.

Οι περιβαλλοντικές οργανώσεις που ασχολούνται με τη συμφωνία εμπορίου ΕΕ- Mercosur στοχεύουν στην **προάσπιση της εκπροσώπησης και της συμμετοχής της Κοινωνίας των Πολιτών**, όπως κατοχυρώνεται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη **Σύμβαση του Aarhus**, που αποτελούν θεμέλια της συμμετοχικής δημοκρατίας. Το έργο τους διασφαλίζει ότι ποικίλες φωνές της κοινωνίας λαμβάνονται υπόψη στις διαπραγματεύσεις και στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων που σχετίζονται με τη συμφωνία.